

עמותת
הורשת
הבריחה

סיפורים מנתיבי הבריחה

גיליון מספר 7, דצמבר 2025

**חג חנוכה שמח למשפחת "הבריחה" ולכל עם ישראל.
מי ייתן שאור נרות החנוכה יחזירו האור והאחדות למדינת ישראל.**

התמונה מאתר "יד ושם" (1486/582) - הדלקת נרות חנוכה 1945 במחנה העקורים פירסטנפלדברוק

עדכון והשלמת פרטים של חברי העמותה

במסגרת עדכון רשימת חברי העמותה נשלח לאחרונה שאלון קצר שמטרתו לעדכן את רשימת חברי העמותה ולהשלים פרטים חסרים. אנא מלאו השאלון. תודה

אירועים קרובים *** שימרו את התאריכים ועקבו אחר הפרסומים ***

הכנס השנתי של עמותת מורשת הבריחה – יום שישי, 30/01/2026.

ב – 30.1.2026 יתקיים הכנס השנתי של עמותת הורשת הבריחה בבית הפלמ"ח. הכנס השנה יעסוק ב"מעברי גבולות" – סיפורים מהדרך, מרגשים ולפעמים מצחיקים. הזמנה תישלח בהמשך. עקבו נא אחר הפרסומים.

אירועים שהתקיימו לאחרונה

סידרה של 3 הרצאות בנושא "מאמע-לשון בבריחה" – בשיתוף בית שלום עליכם.

בסיוע הרשות הלאומית לתרבות היידיש ובשיתוף פעולה עם בית שלום עליכם התקיימה סדרה של 3 הרצאות אשר עסקו ב"תרבות היידיש בנתיבי הבריחה". עשרות אנשים השתתפו בכל אחד מהמפגשים המרתקים, מרחיבי הדעת והידע, באמצעותם נחשף קהל חדש לפרק ההיסטורי של "הבריחה".

שימו לב לילדים – הכנס השנתי של פורום התקומה – ארגוני החזרה לחיים.

זה היה שמה של ההרצאה המרכזית אשר נישאה בכנס השנתי של פורום ארגוני החזרה לחיים, הכולל את מורשת הבריחה, יד-ושם, דורות ההמשך, מורשת קפריסין ומורשת אקסודוס. הכנס עסק בהתמודדות ילדים ונוער עם השבר שעברו אחרי השואה ואחרי ה-7/10/2023. הכנס התקיים בבית הפלמ"ח סמוך לכ"ט בנובמבר. היה מעניין ומרגש מאוד.

כנס בינלאומי של ארגון העוסק במחקר על נשים בתקופת השואה.

בבלגרד נערך כנס בינלאומי בהשתתפות חוקרים מכל העולם. הכנס נערך על ידי ארגון WHISC העוסק במחקר אקדמי על נשים בשואה. מאמר של מירי התקבל והוצג לכנס. נוצרו קשרים וחוקרים מארצות שונות ביקשו חומרים על הבריחה הדרושים להמשך מחקריהם.

סיור מורשת אקסודוס לגרמניה.

בחודש ספטמבר ערך צוות מורשת אקסודוס מסע לצפון גרמניה, לאזור ולמחנות אליהן גורשו המעפילים. שיאו של הסיור היה בהצבת שלט הנצחה במקום בו עמד מחנה אמ-שטאו. סיפור "הבריחה" מודגש בקישור אליו מוביל שלט ההנצחה, וכן הועלה וסופר בסיור בעת הביקור המרגש בבית הילדים בלנקנייזה, בפרברי המבורג.

מחר אנחנו עולים לארץ-ישראל.

ב 9.11 התקיימה הקרנת בכורה של הסרט "מחר אנחנו עולים לארץ ישראל!" בהפקתם של צילה גנות ואריה איתמר. הסרט עוסק בבריחת שורדי השואה מבריה"מ לפולין עם תום מלחמת העולם השנייה ומשם, בהובלת "הבריחה", לארץ ישראל.

שיתוף פעולה של העמותה עם ארגונים נוספים להנחלת מורשת הבריחה.

הדרכת מדריכים בכירים של תנועות הנוער ושל מסעות לפולין.

קשר עם ועידת התביעות הניב מיזם של הדרכת מדריכים של תנועות הנוער ושל מסעות לפולין. למיזם היו שותפים ארגון מת"ן - מועצת תנועות הנוער בישראל ומינהלת פולין במשרד החינוך אשר החליטה לאשר את ההשתלמות שערכנו למדריכי פולין, החייבים בהשתלמות שנתית של יום שלם. ההיענות הייתה מצוינת (מספר נרשמים כפול מהצפי). מקווים להמשיך פעילות להדרכת מדריכים.

הדרכת מורים להיסטוריה בחטיבות העליונות.

הרצאה בנושא הבריחה ניתנה לכ-70 מורים ומורות להיסטוריה לכתות י"א, י"ב. ההדרכה הוזמנה על ידי המפקחת האזורית ללימודי ההיסטוריה.

השתלמות למדריכים ומתנדבים באתר מחנה המעפילים בעתלית.

התקיימו שתי השתלמויות למדריכים ולמתנדבים של מחנה המעפילים בעתלית ועוד היד נטויה.

התקיימה הרצאה כחלק מהשתלמות מדריכים ב"יד ושם".

סיורי חו"ל בדגש "הבריחה"

המסע השנתי למעבר הקרימל באוסטריה

המסע יתקיים בתאריכים 4-5/7/2026.

סיפורו של פרויקט מעניין וייחודי זה בקישור <https://alpinepeacecrossing.org/en/17917-2> את קבוצת הישראלים מרכז רמי ליטני. לפרטים והרשמה: litanir@gmail.com

מסע "הבריחה" השנתי ברחבי אירופה

מסע הבריחה השנתי מפולין דרך צ'כיה, אוסטריה גרמניה ואיטליה יוצא בספטמבר 2026.
לפרטים / הרשמה פנו לעמותה habricha@gmail.com

מסע בעקבות "הבריחה" באיטליה

בעקבות המסע הראשון לאיטליה, בנתיבי הבריחה וההעפלה, שהיה מוצלח ומרגש מאוד.
בחדש אפריל 2026 אמור להתקיים מסע נוסף.

לשאלות ובירורים ניתן לפנות לאורנה קו-אל 052-4515015 kavela@walla.co.il
טופס הרשמה:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfXst_JW1yCZ-dvCLQ8xGIKUeasBayMHiKgiLK-gTTH1DaxEA/viewform?usp=header

טיולים בארץ

"שביל הבריחה" בדרום מורחב

אל תחמיצו את השביל בעונה היפה של השנה.

פינת ההיסטוריה

סיפורן של הנשים ההרות על "אקסודוס" – נובמבר 1947*

בין מעפילי אקסודוס שהוחזרו לגרמניה, בראשית ספטמבר 1947, היו 289 נשים בהריון מתקדם אשר ביקשו לעלות לארץ-ישראל. מאחר שלא נראה היה שמתגבש פתרון לכלל המעפילים, הופעל בנובמבר 1947 לחץ על הסוכנות היהודית לארגן לנשים שבהריון סרטיפיקטים לעלייה לגאלית. מספר הסרטיפיקטים ניתן עבור הנשים בלבד – ללא בעלים או ילדים בוגרים. המחנות בהם הוחזקו המעפילים היה בשטח השליטה הבריטי. על תנועת "הבריחה" בשטח זה פיקדה רגינה (רגה) פוזר-לאוב, לימים – רינה גוברין והיא גם שהייתה אחראית למבצע עליו הוחלט – העברת הנשים ההרות ממחנות המעצר הבריטיים למרסיי שבצרפת. סיומה הורביץ, חבר בית-השיטה, ואלי (זיסר) זמיר, חבר מעגן מיכאל, נבחרו להיות המלווים שלהן מטעם הסוכנות. בוקר אחד בחודש נובמבר 1947, הגיעו כל 289 הנשים, לבושות בבגדי פליטים, למינכן שם חיכתה הרכבת שאמורה להביאן למרסיי. כאשר היו בדרך התברר כי הולכת לפרוץ שביתה של כל אמצעי התחבורה בצרפת. החל מרוץ בזמן להגיע למרסיי לפני פרוץ השביתה. כאשר הרכבת הגיעה לליון, שנמצאת במרחק של שש שעות ממרסיי, הרכבת עצרה במסילה צדדית. השעה הייתה תשע בערב. השביתה החלה.

לתחנה הגיעו אמבולנסים של "הצלב האדום הצרפתי" ורופא מטעמם אמר: "אל תדאגו, אנחנו פה בסטנד-ביי, אנחנו יודעים שאתם מ'אקסודוס' ועם נשים הרות. אם תתחיל לידה אנחנו ניקח את האישה לבית חולים, הכל יהיה בסדר. נביא אוכל, מטבח שדה. הכול מסודר לשהייה". המלווים, בסיוע אנשי ההסתדרות הציונית בליון הלכו ברגל למטה השביתה. הם הזדהו כאנשי אקסודוס, הורשו להיכנס והצליחו לשכנע את ראש המטה להגיע לראות את מצב הנשים ברכבת. כאשר הם הגיעו לתחנה החלו הנשים להפגין מצוקה גדולה. הצרפתי נדהם והבטיח לנסות לעזור. ואכן, בשעת לילה מאוחרת הגיעו 14 משאיות סגורות, עם מנהיג מטה השביתה ואישור מעבר למחסומים שבדרך. הנשים התארגנו במשאיות, עם הצוות הרפואי שליווה אותם עוד מגרמניה, ויצאו לדרך. המשאיות הגיעו למרסיי לקראת צהרים והנשים הועברו למחנה פליטים בסמוך לעיר שם המתינו לעלייתן ארצה. חלקן הספיקו עוד ללדת בצרפת. מסכם אלי זמיר: "לעצמי אני זוכר את מסע 289 הנשים כאירוע המסעיר ביותר בזמן השליחות שלי באירופה, אשר מצטרף לפגישות רבות שהיו לי עם פליטי השואה בהן בלטו הכוח הפנימי ועוצמת הנחישות להגיע ליעד ולבנות את חייהם מחדש".

=====

* תקציר זה נערך מתוך זיכרונותיו של אלי (זיסר) זמיר, חבר מעגן מיכאל, שהיה שליח מטעם התנועה הקיבוצית במחנות העקורים בגרמניה אחרי מלחמת העולם השנייה. תפקידו המרכזי היה אחריות על בתי הילדים והסמינרים למדריכים. מאחר והיה יליד אוסטריה, דיבר גרמנית שוטפת והרבה לנוע באירופה, גויס מדי פעם גם למבצעים של "ההגנה" וארגון "הבריחה".

ניתן לקבל את הסיפור המלא מצוות מורשת אקסודוס.

שונות

ערכי הבריחה בויקיפדיה

אם גיליתם ערך הקשור לבריחה ואינו מוזכר בתבנית "הבריחה" (התבנית כוללת את כל הערכים בויקיפדיה המתייחסים לתנועת הבריחה), כתבו לנו במייל זה ואנו נדאג להוסיפו. כמובן, אתם מוזמנים להציע וגם לכתוב ערכים חדשים כדי שיתווספו למאגר המידע החשוב הזה.

עדויות וזיכרונות

"זיכרונות הבריחה מאירופה" באתר "טרסה" (Tarasa) מחכה לסיפורים. זהו אתר של "היסטוריה חברתית" לשיתוף זיכרונות לפי זמן ומקום, תחום חשוב שאף נכלל כיום בלימודי היסטוריה באוניברסיטאות. באתר שלנו ישנם כבר לא מעט סיפורים וזיכרונות ואתם מוזמנים להיכנס לקרוא ולהנות. הפתיח מספר בקיצור את סיפור תנועת הבריחה לאורך ציר הזמן בתמונות ובאזכור של אירועים בפרקי זמן על הציר. למען ההיסטוריה ולמען ילדינו נכדינו, לצורכי מחקר והנצחה, שתפו בסיפורים וזיכרונות של מי שהיו שם בבריחה. הזיכרונות והסיפורים הם קצרים, מעין תמונה במילים. מאחר שקצת מסובך להעלות את הסיפורים, אנו מזמינים אתכם לשלוח לנו, לעמותת מורשת הבריחה, את הסיפור שלכם. אנו נערוך, נשלח חזרה לאישורכם ואז נעלה את הסיפור לאתר. חשוב לצרף תמונות.

קישור לזיכרונות הבריחה באתר "טרסה": <http://bit.ly/habrichamemories>
<https://tarasa.me/he/premium/61803a8cb06a5b006c6d6995>

ארכיון הבריחה במחנה עתלית

אנו ממשיכים להעלות דפי עדות וחומרים שונים (תמונות ואלבומים) לאתר המקוון. מי שמוכן ורוצה להעלות את סיפור המשפחה לארכיון מקצועי רשמי, מוזמן להתקשר אל תמי גירון, ראש מדור התייעוד והמידע. 050-882-0170.

דרכי תקשורת בעמותה

- אתר האינטרנט של עמותת מורשת הבריחה <https://www.habricha.org.il>

בקרו באתר והציעו תכנים נוספים הראויים להיות מוצגים לקהל המתעניין.

- דף וואטסאפ שקט : עמותת הבריחה : קבוצות/עמותת הבריחה

בו נמסר מידע על הפעילויות השונות של העמותה ושל גופים עמם אנו משתפים פעולה.

- נפתחה קבוצת וואטסאפ פתוחה המשמשת במה לשיח בין חברי עמותה.

בקבוצה חומרים מעניינים ושיחות חברים מרגשות.

מוזמנים להשתתף ולהעלות מסמכים, תמונות, סיפורי משפחה, שאלות ועוד.

- דף פייסבוק של העמותה עמותת הבריחה

- דף פייסבוק נוסף אותו מוביל חברנו רמי ליטני: עמותת הבריחה/הבריגדה ופולגות התובלה.

למבקשים להצטרף לאחת מקבוצות הוואטסאפ- אנא פנו במייל לעמותה בציון מספר הטלפון

או בלחיצה על הקישור : <https://chat.whatsapp.com/CZD78BiKRqNCpRbjdaiRTX>

מימון הפעילויות

כל פעילותינו נעשות בהתנדבות מלאה אולם מדי פעם אנו נדרשים להוצאות לקיום האירועים. נשמח לעזרה ע"י הצטרפות לעמותה (דמי החבר 100 ₪ לשנה), תרומות ועזרה בגיוס הכספים.

פרטי חשבון הבנק לצורך תרומות:

בל"ל סניף 949 (רמת השרון), חשבון מספר 48931624 - "עמותת מורשת הבריחה".

התרומה מוכרת לצרכי מס לפי סעיף 46.

"בגבולות לא גבולות, בדרכים לא דרכים, נחתור ונחדור אליך מולדת"

זוהי מורשת "הבריחה", בה אנו גאים ואותה אנו שואפים להעביר לדורות הבאים.

עמותת "מורשת הבריחה" (ע"ר 580560647)

הנוטר 30 רמת השרון 4721074 Habricha45@gmail.com 054-6298888

אתר אינטרנט: www.habricha.org.il פייסבוק: "הבריחה"